Üksiknumber 5 senti.

Alutaguse Teataja

Toimetus ja talitus: **Jõhwis,** Narwa mnt. 32.
Awatud igapäev kella 9—5.
neljapäewal kella 9—7.

Ilmub laupäewa warahommikuti.
Aadress kirjadele ja rahasaadetistele: „Alutaguse Teataja“ Jõhwis.

Tellimise hind: 20 snt. kuus.
Kuulutuste hinnad: Kuulutuse küljel 3 snt. mm. ühel weerul, tekstis ja lehe eesotsas poole kallim.
Tellimisi wõtawad wastu kõik riigipostiasutused.

Nr. 13. Jõhwis, 26. oktoobril 1929 a. I aastakäik.

Zizi Lambrino, Rumeenia printsi Caroli end. naine morganaatilisest abielust, on Pariisis 10 miljoni frangi suuruse nõudmise esitanud prints Caroli wastu, nõudes ühtlasi oma pojale Hohenzollernite nime.

Hallo, raadiosõbrad!

Hooajaks kohale jõudnud suures walikus

RAADIOTARBED JA RAADIOAPARAADID.

Saadawal suures walikus **3,4** ja **5** lambilisi aparaate walgustuswõrgust köetawad kuulsad „Philips“ wastuwõtte aparaadid. „Philips“ ja „Ahemo“ wõrkanoodid

Iseäranis tunnustatud raadioharrastajate poolt on 3-me lambiline **„BLAUPUNKT“.**

„Blaupunkt'il“ ei ole wõistlejat samahinnaliste aparaatide seas.
„Blaupunktiga“ wõib umbes 20 jaama waljulthääldajas kuulata.

„Blaupunkt“	tüüp VII B	Hind kr. 39.50	ühes lampidega ja
„Blaupunkt“	luksus mudel	„ „ 54.00	ühendus nööridega.

Alati wärsked anoodpatareid saadawal! Akkumolaatorite laadimine!

Müük katalogi hindade järele.

A. Schmidt Jõhwi Narwa tän. 4., tel. 6.

Ehitajate huwides!

Esmaspäewaks, 28. okt. s. a. toob

Püssi telliskiwitöötus

Jõhwi wana jaama waguni ning igaühel on jaamas võimalik saada järgmise hinnaga

telliskiwi

1. sort	**5,75**	**senti tükk.**
2. „	**4,75**	**„ „**
3. „	**3,50**	**„ „**

Kiwide wäärtus hea.

Torm ajas lõhed jõkke.

Wilmane torm on rohkesti lõhesid Narwa-jõkke ajanud. Kalurite tõenduse järgi seetõttu lõhepaak wilmastel päewadel on olnud wõrdlemisi hea.

Mees rihtis autot,

auto rihtis aga kioski.

Kioskist aga rihiti 5-tuhandeline kahjutasu nõudmine.

Tegewuspaik on Jõhwi turuplats minewa laupäewa õhtupoolikul. Ja peaosalisteks taksoauto nr. U-137 ja sõitja härra E. Järwe wallest. Härral oli nimelt maa nii roostilisena paistuw ja tal tuli tõsine isu autoga mööda seda roostilist maad sõita. Autojuht oli aga parajast, malt wõtaks, kusagile koltstama läinud. Mees mõtles natuke, süütas pihku, — mis asja — ükskord peab ikka esimene olema ja wõttis tüüriratta pihku. Auto ei teinud sellest wäljagi. Äsjahakanud juht aga ei jäänud oma asjaga pooleli, waid hakkas nuppusid katsuma. Katsus üht, katsus teist, kolmanda keeramisel aga läis äkki nõks ja auto hakkas

omal jõul allamäge tulema.

Mees oli piduri lahti teinud. Oma ootamatust edusammust surmani heitunud mees, kes nuppude otsimisel oli põlwili jäänud, ärkas kohkumisest alles siis, kui auto suure raginaga jooksis nurgalseiswa Aitjendi kioskile otsa.

Jätame nüüd mehikese autose põlwitama, sest teisest küljest wiis kokupõrge

kioski palgost ära

ja paiskas kioski riiulitel olewad korbid ja muu peenekauba

seesolewale kahele inimesele kaela, kes ootamatust mürtsust poolsurnuks ehmusid.

Ent ka wärskele autojuhile jäi omast estmesest sõidust mälestuseks üks tugew müks näo peale ja teine küljele ja paitu arwas heaks kusagile kruwi taha kinni jääda ja rebeneda. Heaks asjaks ainult oli, et peale seda sõitu läks mees korraga päris kaineks. Auto wigastused on wähised, sest õnneks oli weeremismaa autol kioskini lühike. Oleks auto aga kuidagi sellest mööda sõitnud, oleks ta suurema hoo saanud ja üüseda alapostiga kokku läinud.

Kioskipidaja kahju on umbes 50 krooni. Selle summa wõttis kioski tagasiasetamine ja mõne kaubaartikli purunemine. Autojuht, see isehakanu, lubas selle wälja maksta. Kioskiinimesed peale kõwa kohkumise wiga ei saanud.

Kroonitud pead Jõhwi ja K=Järwele.

Suured kirjandusõhtud tulemas.

Pühapäewal, 3. now. s. a. on Kohtla-Järwel ja Jõhwis k/ü. „Looduse“ korraldusel

suur kirjanduse õhtu,

mille kawas on mag. phil. P. Hamburgi kõne kirjanduse lugemise wajadusest ja wõimalustest ning mele kirjanduse tänapäewast. Kõnele järgnewad „Looduse“ romaani-wõistlusel auhindadega kroonitud romaanide-

katkete ettekanded autoritelt.

Mõlemis ülalmainit kohas esinewad 1927. ja 1929. a. wõistlustel esimese auhinna saanud romaanide autorid A. Jakobson ning A. Kirschenberg. Nendele seltsib kolmandana weel P. Kruusen, Tallinnast. Waheaegadel ja kogu koosoleku aja müüwad autorid isiklikult oma teoseid ja annawad ostjatele mälestuseks autograafe.

Sellel aastal auhinnatud romaanid ilmuwad siin sel puhul esimest korda müügile.

Õhtu wiimaseks punktiks on kirjanduse, auhinnatud romaanide j. t.

loosimine

õhtust osawõtjate wahel. Iga pileti lunastaja omandab õiguse loosimisest osawõtmiseks, kallimate piletite lunastajad kallimate ja odawamate piletite lunastajad odawamate raamatute peale. Seega awaneb õhtust osawõtjatel wõimalus loositeel omandada auhinnatud romaane autograafidega.

Kõik loewad „Alutaguse Teatajat“.

Möödunud nädal.

— Reede õhtul suri raske haiguse tagajärjel „Päewalehe“ toimetuse liige Jaan Rebane.

— 18. skp. suleti kaawersoofide ajaleht „Tööliste Edasi“, mis sisaldas haawawaid kirjutisi. Wastutaw toimetaja wõetakse kohtulikule wastutusele.

— Põhjapoolses Latgallias on 19. skp. sadanud lund, kohati 15 sm.

Öösl wastu pühapäewa murdsid wargad Tallinna politsei ratsareserwi hoonesse sisse. Nad wiisid ära laekas olewa raha.

— Proua Stresemannile määrati 10.000 Saksa marka suuruses lesepaikat.

— 19. skp. häwines tuleõnnetusel Tallinnas kahekordne puumaja. Sisse põles üürnikkude wara ja majaomaniku raha 100.000 senti. Keegi ema lastega päästeti wiimsel silmapilgul tulest.

— Läinud pühapäewal tabasid Loksa rajooni piiriwalwurid metsikus 80 klm. wõiduajamises Loksa-Wiitna teel, Wiru manöökrite piirkonnas, salakaubitsejate Kr. Linkrusi ja Jaan ning Hermann Rihelmannide sõiduauto ühes 430 liitri piiritusega. Tagaajamisel, millest osa wõtsid ka manöökril wiibiwad kaitseliitlased, sai üks salakaubawedaja käest haawata.

— Hispaanias puhkes walitsuse kriis.

— End. Prantsuse peaminister Clémenceau on suremas haige.

— Öösl wastu 20. skp. surmas warrudel Wohnja wallas Wirumaal tüli tagajärjel Ed. Söstrasoon A. Õuna. Pusstaja areteeriti.

— 20. okt. lõppes Tartus „Wiroonia“ ruumes üliõpilaste menuur (kahewõitlus) mõõkadel ühe osalise Kääni, raske wigastusega. Haawatu seisukord on üliraske.

— Londoni teadetel toodi Habibullach ahelates kohtu ette. Amanullah' omaksed leitsi Kabuulis surmatult. Afganistaani täielikuks peremehe's on nüüd padishahh Nadir-Khan, kes waliti Afganistaani kuningaks.

— Elektrilambi 50. sünnipäewal tähendas Th. Edison ajakirjanikkudele, et ta lootwat elada saja-aastaseks.

— Bulgaaria mitmekordne peaminister W. Radoslawow suri 21. oktoobril Berliinis.

— Rootsi telegraafiagentuuri teatel kirjutati täna Berliinis alla laenulepingule Rootsi tikutrusti ja sama walitsuse wahel.

— 22 oktoobril otsustas Saksa riihm Läti seimist oma esindaja, kohtuminister Behrenti, walitsusest ära kutsuda; walitsuse kriisi põhjendatakse sellega, et teised koalitsioonirühmad ei ole weel selget seisukohta wõtnud endiste landeswerlaste maasaamise seaduse eelnõu asjas.

— Stokholmis areteeriti Ungari punane diktaator Bela Kun. Puhastustöö Rootsi kommunistide hulgas jatkub.

— Mööd. teisip kiideti rahanduskomisjonis heaks Eesti-Türgi kaubaleping.

— Moskwast saabunud teadetel on Karl Radek nimetatud kommunistiku internatsionaali Saksa sektsiooni juhiks.

— 17. partii malewõistlusel maailmameistri nime peale wõitis Alsechin. Praegune seis 8:4

— Tassi teatel paljastas ja likwideeris GPU une kontrrewolutsioonilise organisatsiooni. Tehti surmaotsus 5 kindralile. Lasti maha suurwürst Mihail Sergejewitsch.

Linnukaswatajad!

Seni on olnud eksport kanamunade ja kodulindude wastuwõtmine Jõhwi alewis ja tema ümbruskonnas organiseerimata ning kanapidajad olid sunnitud oma saaduseid waheltkauplejaile madala hinnaga müüma. Rahwa huwidele wastu tulles on nüüdsest peale awatud

eksport kanamunade ja kodulindude wastuwõtmine

OSTETAKSE:

noori kukkesid, kanu, nuumatud anesid ja parte ning jahilinde ja -loomi.

Wastuwõtmise kohad: JÕHWI ALEWIS Willersi poe hoowis igapäew. IISAKUS Tsõganowi poes igal kesknädalal.

Makstakse kõige kõrgemat päewahinda.

Purus uued näiteseinad.

Ühisrahwamaja arendamisel.

Puru seltside agaral eestwõttel walmis läinud aasta sügiseks Puru küla ajakohane seltsimaja, mis kogu ümbruse seltsielu keskpunktiks on. Majanduslik alus ei wõimaldanud seltsimaja korraga täiesti walmis ehitada. Seda kawatseti jõudu mööda osakaupa teha.

Käesolewaks sügiseks wiidi sisemisi ümberehitusi läbi. Einelaua jaoks, mis ülemal rõduruumis asus, korraldati ruumid alla. Seda põhjustas müra, mis läbi õhukese laudseina einelauast läbi kostis, ja etendusi näitelawal segas. Asemele jäi rõdule riieteholu ruum.

Suuremad edusammud tehti näitelawa korraldamises. Sita muretseti wanade ormetute kulisside asemele mõtisekad näiteseinad. Näiteseinad walmistasid Pallase kunstikooli õpilased. Töö ühes materjaliga läks maksma 35 000 senti. Sellega summa mitte nii kohutaw, et külaseltsid sellest üle ei saaks. On aga tarwis tahet, mille mittepuudumist Puru seltsitegelased rõõmustawal wiisil on näidanud.

Maja ehituse läbiwiimist menitasid sekeldused hoonega, millest seltsimaja ümber ehitati. Nimelt linkis wallawalitsuse seltsidele nim. hoone. Siseministeerium aga ei kinnitanud seda ja asja lahendus on praegu Riigikohtus. Et seltsid maja siiski edasi ehitada suutsid, selle põhjuseks on asjaolu, et kingitud maja wäärtus hindamiskomisjoni otsusel ainult 25.000 senti. Sellest loodawad seltsid juba üle saada.

Lõpulõigud jurehitused jääwad paari eelolewa aasta peale.

Ka Waiwara korraldas oma rahwamaja

Waiwara seltsimaja oli juba mõnda aega korraldamata. Seda näitab kujukalt paar aastat tagasi aseleidnud õnnetus, kus Wabaõhu muuseumi rahwarõiwad läbi pehastunud lawa kukkusid. Nüüd wiidi lõpu's siiski suuremad ümberehitused läbi. Maaseas korraldati elekter seltsimaja oma dünamoga. Kogu töö läks maksma 160 000 senti.

Lõi noaga.

Minewal nädalal oli keegi tundmatu mees lõönud Jõhwi alewis Joh. Brennerile noaga küljesse. Mees palub politsei kaasabi, et tundmatu uoakangelane tabataks.

Müüs hõlma alt kibedat.

Daniel Straus Waka wallas müüs saloja wilno. Keelatud töö kirjutati protokolli ja asi läheb kohtusse.

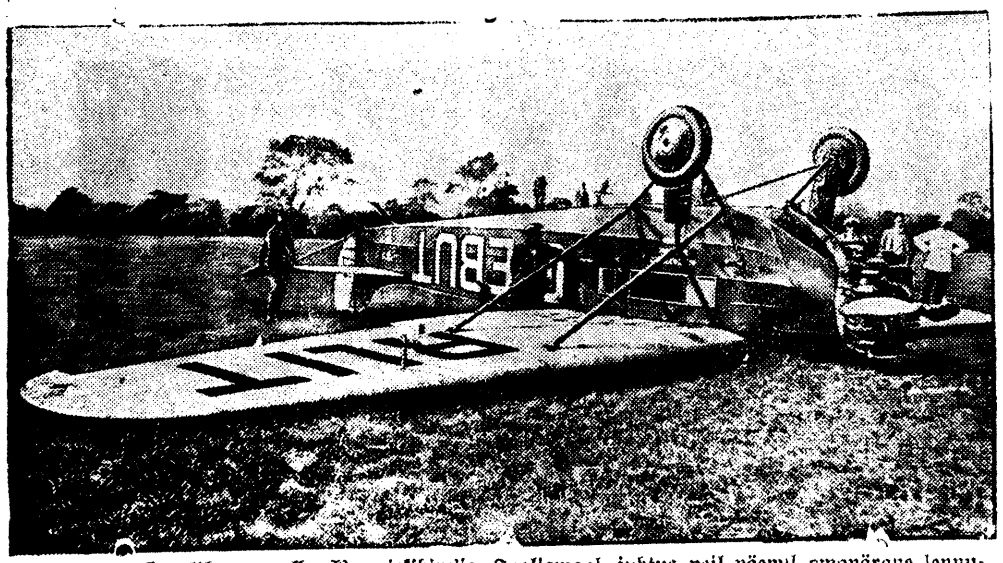

Lennuki õnnelik uperpall. Warwickshire'is, Inglismaal, juhtus neil päewil omapärane lennuönnetus. Mootori ritke töttu tegi reisilennuk mitu kuterpalli ja maandus selili, ilma et oleks suuremalt wigastunud. Ka kolm reisijat pääsesid eluga

Narva-Soome ulatavad üle lahe käe

„Arusaamist ja head tahet wastastikuste suhete arendamises Eestil-Soomel pole kunagi puudunud."

Soome saadik läkitab Narwa seltskonnale parimad terwitused.

„Wiimastel aastatel on wahetu kokkupuude Eesti ja Soome wahel röömustawalt arenenud. Sellejuures on ühtlasi arwesse wõetaw, et mõlemal riigil on möödunud iseseiswuseaastate kestel olnud nii palju ja nii suuri koduseid küsimusi lahendada, et peatähelepanu on paratamatult pidanud kõõluma nendesse. Üks on aga kindel: arusaamist ja head tahet pole wastastikuste suhete arendamisel kunagi puudunud."

Niisuguseid mõtteid awaldas oma hiljutisel Tartu külastamisel mele hõimurahwa lugupeetud saadik minister Aarne Wuorimaa, kes 25., 26. ja 27. skp. tuleb Narwa, et tutwuda ja luua sidemeid Narwa seltskonnaga. Need kolm päewa töötawad mööduda elewa hõimulise lähenemise tähe all. kusjuures Narwagi ei osuta wist teist seisukohta, kui et: arusaamist ja head tahet Soome-Eesti silla ehitamisel ei puudu Narwagi seltskonnal. Esimest korda wilbib Narwas meie wennasmaa rahwa walitsuse esindaja, seda suurema röömustusega waatab Narwa eelolewale Soome saadiku A. Wuorimaa külaskäigule wastu.

Narwa rahwaülikooli juhataja kaudu, kelle algatusel korraldatakse suur Soome õhtu, on minister Wuorimaa läkitanud Narwa seltskonnale oma parimad terwitused, mille mele, narwalased, heameelega wastu wõtame, nähes meile ja mele rahwale lähedast külalist peatselt oma juures külas.

25. skp. saabus Narwa soome saadik A. Wuorimaa, keda wõtsid wastu Narwa linnapea J. Hermann, 1. dlw. ülem A. Tõnisson ja esitajad teistelt seltskondlikkudelt organisatsioonidelt.

Üks wäike tütarlaps annetas külalisele lilli.

Alkohol ja autoasjandus.

Karsked autojuhid leiawad tunnustamist.

Alkoholismi ja autoasjanduse küsimus on praegu eriti põnew sest kõigis maades on joomise läbi tekkinud rasked autoõnnetused seltskonna ärewusse ajanud. Jõutakse selgusele, et just alkoholi tarwitamine on õige tihti sõiduõnnetuste põhjuseks, ja otsitakse abinõusid selle pahe kõrwaldamiseks. Ametiwõimud suurendawad karistusi, wõtawad purjus autojuhtidelt sõiduloa jne. Mõjuw abinõu wõib siin nii-kui-nii ainult kaswatus olla ja niisuguse kaswatusewahendina töötab heade tagajärgedega Rootsi karskete autojuhtide ühing, kes ligi kolme aasta jooksul wiljakat tegewust on awaldanud. Esimesel üldkoosolekul 20. juulil 1927. a. oli ühingul rohkem kui 1000 liiget. Aasta hiljem oli liikmeid 3357, weel 6 kuud hiljem, 31. dets. 1928. a., 4360. See arw jagunes 60 osakonna peale. Ajakirjanduse, ametikohtade ja elukutseliste autojuhtide liidu poolehoid edendas seda nii röömustawat nähtust. Riigi poolt anti ühingule esiti 3000 kr. toetust, siis 5000 kr. ja 1930./31. a. loodetakse saada 10.000 kr. Selli ajakiri „Mootorijuht" on parimaks propogandaks wahendiks. Praegu walmistatakse filmi „Alkohol ja hädaohud sõitudel." See film wõib ka wäljaspool Rootsi wäga kasulik olla. Rootsi parlament toetab karskete autojuhtide ühingu kaswatuslikku tööd suuresti, kuna ta 1929./30. a. eelarwesse erilise broschüüri „Alkohol ja liiklemine" wäljaandmiseks 25 000 krooni määras.

Rootsi eeskujul asutati tamalaadilised seltsid ka Norras ja Hollandis ja hiljem Saksamaal. Eestis on asi samuti käsil, kuna selleks hiljuti Tartus autojuhtide nõupidamine korraldati ja wastaw toimkond waliti. See toimkond on juba „Karskete autojuhtide Ühingu" põhikirja kawandi wastu wõtnud. Seega on loota, et ka meil ühing warsti tegewuse astub.

Tali tuleb käredate külmadega.

Rea tuntud meteoroloogide arwamiste järele on oodata tänawu eri korralisilt külma talwe walju pakasega. Berliini meteoroloog Hellmann järeldab külma talwe läinud suwe õhutemperatuuri iseärasusest, kuna Kesk-Euroopas kuumale suwele alati järgnewat tali kõwa pakasega. Prantsuse tähtaurija Memery, kes aastakümneid waatlust teinud päikesepleekide muutuwuse ja ilmastiku seotusest maakeral, ennustab samuti külma talwe. Ta leiab kinnitust oma ennustusele peale selle ilmastikuliste kordumise nähtest 99 a. tagant. Meteoroloog Groissmayr awaldab ühes Frankfurdi teadusliku ajakirjas ilmade kohta käiwa kirjutise, milles samuti näeb ette külma talwe. Selle õpetlase uurimuste järele suwistele uputustele Indias ja Niiluse kõrgeweele tawalisilt Euroopas järgneb ikka külm talt. Wiini kesktmeteoroloogiajaama waatleja dr. Otto Myrbachi arwates pole mingit alust kahelda teadusliku ilmaennustajana tuntud meteoroloog Groissmayri ennustustes külma talwe kohta. Koguni lähematel aastakümnetel olewat sagedasti oodata käredate külmadega talwe. Külm raugewat alles 1966. a. peale.

Huwitaw siinjuures on, et prantslane Memery ütles täpselt külma talwe ette ka läinud aastal.

„N. W. J-l" teatel käiwad Wiinis juba praegu ettewalmistused elanikkude kütteainetega warustamiseks.

Kaks noort põdra Samokrassi metsas.

Narwa linna Samokrassi metsas on paika pidamas kats noort põtra, kes üksteisest lahus elawad. Neid on nähtud wiimasel ajal mitu korda kohalikkude elanikkude ja linna metsaülema poolt.

Masinatetundmise kursusi põllupidajatele.

M. ü. Liidu korraldusel peetakse käesolewal sügisel Wiru-Järwa maak. tehnilise nõuandja juhatusel weel kahed kursused.

Ühed neist Paides, mis algasid 14. skp. ja teised Rakweres algusega 6. nonowembr. s. a.

Õppetöö on endisest praktilisi laadi, õppemasinate waral. Kursused kestawad kolm nädalat 120 õppetunniga. Läbi wõetakse põllum. mootorid, wiljapeksumasinad. traktorid ja teised tähtsamad põllutöömasinad.

Sellega on põllupidajatel kodusest tööst wabanedes soodus wõimalus oma „tujukate" masinate tundmaõppimiseks.

—M—

Uus laiaroopaline raudteeharu Kulgule.

Raudteewalitsuse poolt kawatsetakse Kulgule ehitada uus laiaroopaline raudteeharu 300 meetripikkuses manööwerdawate rongide jaoks. Raudteeharu, mille ehitamise eelttöö on juba tõimas läheb maksma 6000 kr. ja ta on hädawajaline Kulgu-Narwa raudteeharul liikumise paremini reguleerimiseks.

Liikumine Kulgu-Narwa raudteeharul on elaw. Kulgu sadamast saadetakse keskmiselt päewas 12 wagunit mitmesugust metsamaterjali Narwa-Tallinna raudteele. Sama raudteeharu kaudu tuuakse ka Kreenholmi wabrikule umbes 3 wagunit puuwilla päewas ja wälja wõetakse umbes sama wagunite arw lõnga ja riiet. Narwa-Kulgu raudteeharu pikkus on $3^1/_2$ kilomeetrit ja ta ühendab wahekauguse Kulgu sadama ja Narwa-Tallinna raudteeliini wahel.

Salasse uus jaamahoone.

A.-s. „Saku õllewabrik" ehitab kuuldawasti uue jaamahoone Salasse, a.-s. „Kiwiõli" peatuskohta. „Õllejaama" koht on walitud õnnelikult, kuna ta asub kahe põlewkiwi kaewanduse lähedal; lähedam õllepood on alles Liganusel.

Mäletawasti ehitas sama õllewabrik ka Jõhwi alewi peatuskohta jaamahoone tingimusega, et wabrik saaks 12 aasta peale priit õllemüügi ehitatawas jaama einelauas. Siri „õllejaamadega" nähtawasti õitseb.

Tärkliseraba ehk pulbi söötmisest karjale.

Jõhwi jaosk. agronom Timusk kirjutab:

Pulp, ehk tärkliseraba saadakse tärklisewabrikutes kartuli riiwmelst, kust suurem osa tärklist wälja pestud. Tema sisaldab 0,1% seediwat walkainet rohkem aga süsiweesid. Seda wõib sööta sigadele ja welsekarjale, kusjuures tuleks wõtta 16 kg. ühte söötühikusse, (see oleks 1 kg. odrajahu toitwus). Tooresi pulpi söötwad weised paremini ja wõiks päewas ühe looma kohta arwata 10 — 15 kg. Sigadele söötmisel tuleks ourutada wõi keeto: siis on seediwus suurem ja kahjulikud mõjud ei tule ilmsiks.

Jõhwi „Wiru" tärklisewabrik müüb pulpi 50 s. koorem, kaalub umbes 200—250 kg. Seega tuleks söötühiku hind umbes 3 s. Pulpi wõib soowitada nendes majapidamistes, kus suurwilja wähe taiwel karjale sööta.

Põllumajanduslik kõnekoosolek Purus.

Pühapäewal, 27. okt. kell 3 p. l. on põllumajanduslik kõnekoosolek Puru rahwamajas. Kõneleb jsk. agr. käesolewa aasta kartulisaagist ja selle kasutamise wõimalusist.

—

Leedu kõrgem waimulik mõrtsukaks.

Prelaati karistati 6-aastase wangistusega.

Juba mitu nädalat hoidis Leedu seltskonna meeli pinewil Kaunase prelaat Olschauskase protsess, keda süüdistati prona Ustjanauskase tapmises. Oma süü ümberlükkamiseks püüdis prelaat näidata, kui alusetu oleks teda süüdistada pr. Ustjanauskasega läbikäimises. Oleks tema, Olschauskas, enesele armukesi soowinud, siis oleks ta neid kerge waewaga wõinud leida paremateesse ringkondadesse kuuluwate noorte daamide seast.

13. okt. kuulutati Kaunases kohtuotsus Prelaat Olschauskas mõisteti pr Ustjanauskase tapmise pärast 8 a. sunnitööle. Arwestades aga kaebaluse suuri teeneid Leedu riigi kasuks, otsustati karistust 6 a. peale wähendada. Kaitsja Tumenar, kes oli weendunud kaebaluse süütuses, lõpetas oma kaitsekõne, nõudes õigeksmõistmist, pisaratega silmis.

—

Kilde Wasknarwast.

Too waikne paik, Wasknarwa, millest nii wähe kirjutatud, peidab oma minewikus mõndki huwitawat.

Wasknarwa alew asub Wirumaa idanurgas, Narwa-jõe Peipsisse suudumise kohal. Narwast on ta umbes 65 kilomeetrit ja Jõhwist 55 klm. eemal. Taanlaste lahkumisel Eestist, aastal 1346, laiendasid ordumehed oma riigi piiri Narwa-jõeni. Aastal 1349 ehitati idapiiri kaitseks Narwa-jõe liinile kants. Aastal 1427 alustas ordumeister Zise von Rutenberg Narwa-jõe algusele, nimelt Peipsi järwe ääre laande, uue kindluse ehitamist, mis aastal 1433 sai walmis. Alul nimetati kindlust „üueks lossiks", pärast uueks ehk wastseks Narwa lossiks, millest ajajooksul wõrsusii nimetus Wasknarwa. 1558 a. wallutasid aga wenelased würst Trojerukowi juhatusel Wasknarwa lossi. Wenelased seadsid Wasknarwa oma garnisoni sisse ja järgnewail 23 aastal jäi Wasknarwa etapikohaks, kust oli ostem tee Wenest Eestimaale.

1581. a. wallutas Rootsi kindral Pontus de la Gardie Wasknarwa tormiga. Loss langes waremetesse. Kuna rootslased enam Wasknarwa lossi piiri kaitseks ei wajanud, jäigi ta sellisesse seisukorda.

Nõpalju wanemat ajalugu. Eesti wabadussõja ajal lõödi ka Wasknarwas mõned wäikesemad kohalise tähtsusega lahingud. Nüüd ta seal seisabki, see wana ajalooline etapikants Eesti-Wene wahel. Kuid armetus kuues, wihased Narwa-jõe lained loksudes naabrasse.

Narwatagune maa.

Hiilisügisesi reisiplite laewasõidult Narwajõge pidi Kulgult Peipsile.

II.

Laia loomuse lai elu enne ja lai pettumus täna.

Meie tulime narwatagustesse küladesse Narwa poolt, s. o. wastuwett. Ja mõnes kohas wastu kiiresti woolawat wett. Ent selle elu loomus siin pole mitte selline, mis wastu wett sõuda armastab. Ning wõib olla olekfime saanud kujutama ülewaate, kui oma reisuga teiselt poolt olekfime peale hakanud, sest nii nad tulid, need wenelased, omal ajal Wenemaalt: mööda Peipsit, muidugi allatuult, järwest wäljawoolawa Narwa-jõe alule. Ja panid siia ääre maja püsti. Teised tulid allawett mööda ja panid teise maja üles. Ja nii edasi.

Sest wenelase loomus on omal suurel ja wägewal kodumaalgi wäga suurelt osalt uusi elukohti soetanud, nagu üldiselt teada, suure kisaga ikka allawett,— вниз по матушке по Волге... Jõe ääres nad kaubitsewad ja püüawad kalu ka. Sisemaale tungida, kus elamiseks weel suure higiga eeldusi tuleks luna— nagu seda peab Narwa-jõe pehmeil rannikuil — ei, sellist püsiwust liikuwal wenelasel ei ole. Ja sellepärast pole imestada, et enamik Narwa-jõe wene külasid asub just jõe ääres; ning küla on oma kuju poolest ikka 80—100 mtr. laiune majade rida. Ja pikk: näiteks on Wasknarwas üle 200 maja, Jaamas 125.

Meie wenelased, need on wist 17. sajangu sisserändamisest pärit. Aga wõib olla ka mingid tagakiusatud lahkusulised wõi põgenikud wanemalt aeguist. Igatahes selle kohta täpseid andmeid ei ole. Ent see on teada: nad olid omal ajal suured asjamehed kaubitsemisel Nowgorodi-Pihkwa ja Narwa wahel. Ja see kestpärane, mõnikord õige aukartusäratawgi, küllus aitas ka wenelaste laia joont weel laiemaks teha. Et praalime, küll siis kaubitseme ja teenime jälle. Погуляем и поторгуем!

See püüw lai joon oli aga omalt poolt suureks õnnetuseks hiljem-tulnud tagasilangemisele. Kurblooline saatus, mis tabab iga ühenduspunkti, mis kunstlikult polittilise wõi majandusliku malekäiguga on üksikuks jäetud, on lammutanud ka seda nurka.

Esimene malekäik oli majandusliit. Ja see oli läinud sajangu lõpul ehitatud Tallinn-Peeterburi raudtee. Aga, peab ütlema, sellest hoobist toibuti warsti. Kuigi kaup ei läinud enam lotjadel Tartu-Narwa wahet ja Pihkwa jäi nagu kõrwale. Aga selle eest jäi ikkagi metsamaterjali wedu ja see andis lusti ja leiba küll.

Teine malekäik, mis wiis maanurga omist rõõpaist wälja, oli polittiline.

Meie teeme hüppe sellesse ajasse, kus Wasknarwast kilomeeter idapool selgab kahekordne traataed, millest üle ei saa.

See wiis asja lõpulikult tagurpidi. Paarkümmend aastat tagasi oli nält. Wasknarwas lotjegi 70 tükki, — praegu mitte ühtegi. Ja mootorpaate neid pole ammugi mitte. Sest pole midagi wedada. Paltegi, neid on parwetada waewalt kümnendik sellest, mis enne. Kas wõi see suur Piüssagi. Kõik Oudowa ja Luuga metsamaterjali tõi ta mere poole, nüüd aga kannab ta waid wähkese osa sellest (Eesti piirkonnas woolab Piüssa 15 klm.).

Piiritraadi toodud muudatusist kõneledes, peame räägima ka sellest raudteeliinist. Just enne ilmasõda ta ehitati, see Narwa-Oudowa (sealt edasi Pihkwa) liin ning eeldati tema rohket kasutamist. Peale piiri tõmbamist jäi ta aga sama tarbetuks kui uhke Oudowa maanteegi. Eesti osas, kus raudtee jooksep ligi 30 klm. pikkuselt, on rõõpadki ära wõetud. Mõnikord on küll ikka nii, et see ilma hiilgus ei saa kaduda tollel lihtlabasel põhjusel, et ta weel tulemata oli!

Ja teine häda rannikuil on: kala ei saa enam. Seda kurdetakse erandita igalpool. Mis saab weel, on haug, kuna angerjas on kadunud. Wanasti saanud kalamees, kui wedas, angerjaid 4—500 tükki öö-päewas, nüüd aga kümmekond ainult hooajal — seletas üks wanataat nukralt. Mis kalli kala kadumise põhjuseks, ei tea öelda. Ent ühelt poolt teati tõendada, et suur süüdlane asjaloos on wenelase enese ettenägemata hoolimatus, mis wanal heal ajal seda rõõw-kalapüükki nii suurejooneliselt korraldas. Ja kui Peipsist mõnikord tindikala saab, pole sellega midagi peale hakata.

See on nüüdseks kujunenud olukord. Parwetusöid jatkub ainult ütsikutle, kalapüük ei toida. Sellest ongi suur osa siitinimesi sunnitud wäljasõit tõid otsima: ehitustöödel „Estoonias", kaewanduses Kohtlas, Kukrusel j. m. on neid palju, Tallinnas. Aga majad ähwardawad wahepeal, kui mitte täna, siis homme üles öelda. Ujutab ju Narwa-jõgi iga aasta.

Mis aga kõige sellel wõrdlemisi järsul muutusel on alale jäänud, on lai joon. Wenelane on ikka wenelane. Laseb tõwa sõna lendu ja ootab „kubernaatorit", nagu kahe aasta eest põllutööministrit tema külaskäigul oodati ja soolaleiwaga kostitades loodeti: nüüd hakab abi tulema. Ning peab selle peale ühe suurejooneliise külapüha!

Ta teeb seda lihtsameelses harimatuses. Nagu ta omas lihtsameelses harimatuses pani käte ja jalgadega wastu uuele kalendrile, nagu energiliselt tagasi lükatakse iga uus. Kalendri asjus muidugi wõibeti: kohapeal on maksuusel wana kalender. On kindel, et uue kalendri toob alles kaswaw põlw, kui elu selle wiimaks ise ette kirjutab. Meie ütlesime juba, et selle toga pole muud kui ainult iseenese rumalus, näiteks: Skarjatina wallaski on kirjaoskamatute protsent terwelt 28.

Külapühadest me räägigem. Sest nad mängiwad siinses elus suurt rolli. Kahe-kolme küla peale on üks püha kindlaksmääratud päewai (ikka mõne pühiku auks). Nii et pühadest jatkub ümber aasta, sest on ikka moeks— mitte moeks, waid kohuseks — naaberküladе pühadest osa wõtta. Ja teate, tibedal tööajal tuleb mees koju ja tapab ka oma wiimase lehma pühaks ära. Wõtab wõlgu, kui leidub, kes annab Nii et sõõki ja jooki on ikka rikkalikult. Ast algab iseenesest korralikult palwekäiguga. Siis wõtab kõigepealt papp oma ninakese täis. Selle järele „tallekesed". Ja õhtuks on need tallekesed külawahel hullemad kui metsloomad. Ainult et ajalehe kroonikatoimetaja sulg ei ulatu igakord sinna. Ning enne politiset saabumist lahendatakse teiste kaasabil omawahelised asjad „wennaliikult" ära.

Meie ettekujutuses on ikka waesus seal. Aga seal on ka rikkamaid, igas külas mõni. Iwan Stepanõtshile, kel wähke kõhute ees, tuleb kummardudes oma küla mees, et laena, kallis mees, raha. Iwan Stepanõtsh puikleb, et see wähene, mis tal on, on tema wiimane. Aga annab wiimaks „heamehe" poolest sellegi. Laenaja on surmani tänulik heldele mehele ja kritikata annab pärast Stepanõtshile poolsada protsenti. Arusaadaw, et Stepanõtshid teistega kaasas waesemaks ei lähe.

Nii kokkuwõttes see narwatagune wenelane elab: teeb juhusliku tööd, kurdab „wägewa" sõnaga würtsitades seda ilmaelu, loodab „kubernaatori" peale, käib omalt rikkalt ja „heldelt" Stepanõtshilt raha nulamas, tuletab õndsalt aegu meele — ja kõige selle lohutuseks trimpab kodus ja trimpab „suurejooneliistel prasdnikutel".

„Wabaduse tammik“ Keldrimäele.

50 tamme wabadussõja algpäewa mälestuse jäädwustamiseks.

Läinud teispäewal algas 1. diwisi ülema korraldusel wabadussõja algpäewa ja esimese lahingupäewa jäädwustamiseks tammepuude istutamine Keldrimäele, kus wabadussõda algas. Keldrimäe asub Narwa linna all, umbes 1/2 kilomeetrit Jaanilinna wilmastest majadest, Narwa-Jamburi maantee ühis. Sellesse ajalooliesse paika istutatakse 50 tammepuud kaswama, mille läbi peab säiluma mälestus wabadussõja algpäewast, 28. nowembrist 1918. a.

Kuidas algas wabadussõda ja lõödi esimene lahing, see jäädwustab ajalukku Narwa Keldrimäe.

27. nowembril 1918. aastal kell 2 päewal pidid sakslased meile üle andma kuulipildujad ja kaewikusuurtükid, milleks kolonel Seiman käsutas Jaanilinna 4 ohwitseri ja 40 sõdurit, lisaks 4 ohwitserile ja 32 sõdurile, kes juba eelmisel päewal olid Jaanilinna saadetud. Samal päewal püüdsid sakslased linni Wene telefonogrammid, millest selgus, et wenelased kawatsewad linna wallutada. Õhtul pandi wälja saksa wahipostide kõrwale ka eesti wahipostid. Parema tiiwa kindlustamiseks saadeti Kulgu rajooni 4-da rügemendi 2 pataljon kol.-leitn. Kunnuse juhatusel. Selles pataljonis oli 80 meest ühe raskekuulipildujaga. Peale selle oli mehi saadetud Narwa-Jõesuhu, Riigiküla ja mujale. Üldse oli Narwa-jõe joonel: eeslasti umbes 750 meest kuulipildujateta ja suurtükideta, sakslasi umbes 500 meest kuulipildujatega, miinipildujatega ja 10 kergesuurtükiga. Punaste jõud olid märksa suuremad. Wenelastel oli Narwa suunas umbes 5000 meest 12—16 kerge- ja 3 raskesuurtükiga, üks soomusrong ja 2 soomusautot.

Lahing 28. nowembril 1918.

Kell 5.30 awasid äkki wenelased Narwa pihta ägeda suurtükitule. Tulistamise objektiks oli südalinn, Jaanilinn ja Wene surnuaed Keldrimäe all. Osa pomme kukkus ka traataka ette. Kella 7 paigu läksid Jaanilinnas mõned majad suurtükitulest põlema. Saksa patareidest tulistati wastu. Kell 6.30 ilmus nähtawale waenlase jalawägi. Aheliku läheneesid linnale Jamburi maantee suunas, mõlemal pool maanteed. Raudtee juures waenlase jalawäe osad ilmusid metsatuka Lääneserwale, mis Jaanilinnast ligi 1200 meetrit idas. Waenlaste jalawäe kallaletung lõödi kell 8 kuulipilduja- ja suurtükitulega tagasi. Wenelased kordasid kallaletunge, kuid kaitsjate hästi organiseeritud ja juhitud automaatrelwade tules need kalloletungid wariseesid igakord kokku.

Nii algas wabadussõda.

Järwe wald nõuab K.-Järwe raudteeharu reisijate weoks uuesti awamist.

Riigi põlewkiwi-tööstus lõpetas läinud kuul reisijate weo omal haruraudteel Kohtla jaamast kaewandusse. See on aga toonud suuri raskuseid kohalikkudele elanikkudele ja kauplustele. Sellepärast pöörasid kohalikud põllupidajad teedeministeeriumi poole palwega, et see teid lelaks, kuidas loomulik liiklemine uuesti jalale saaks seatud.

Apteeker Pertens 4 kuuks wangi.

13. detj. 1927. a. plahwatas Tartus „Helkose“ keemiawabrik, mis nõudis 8 inimeiu. Wabriku juhatus wõeti wastutusele. Rahukogus pääsesid mehed 2 nädalise wangistusega, kuid kohtupalati otsusega 22. skp. mõistsi juhatuseliikmed, teiste seas Jõhwi apteeker Joh. Pertens neljaks kuuks wangi. Peale selle rahuldati tsiwilnõudmine 1270 krooni ulatuses.

Postilennuk maandus udu pärast.

Neljapäewa hommikul maandus Wokas Leningradist kulnud postilennuk. Maandumine sündis udu pärast. Maandumisel wiga masin ei saanud, kuid edasilendu suudeti udu pärast teostada alles 4 tunni pärast. Reisijaid peal polnud.

Pekfumasin kiskus käe otsast.

19. oktoobril jäi Püssi asunduses Rudolf Wirunurme wasak käsi wiljapekfumasina wahele, kusjuures terwe käsi sai otsast ära kistud. Wigastatud Wirunurm toimetati Narwa linna haigemajja, kus tema wigastus raskeks tunnistati.

Leetrid möllamas.

Tuuliste ja niiskete ilmadega wõtawad leetrid jälle hoogu. Rakwere 1 algkoolis on haigus päris epideemilise kuju omanud. Ühes klassis on 40 õpilasest ainult 8 koolis.

Kuuldawasti on ka Narwa algkoolides ärksikuid sarlaki juhtumeid ette tulnud.

„Mesiläpp“ Laagna asunduses.

Paar nädalat tagasi tuli Laagna asunduses „mesiläpp“ päewawalgele. Jaana Leisneril lõhuti mesipuu, kuid meekratt jäi esialgu tabamata. Nüüd tabati see „mesiläpp“, kelleks osutus mõisa wana tööline Juh. L.

Naiskodukaitse osakond Auwerre.

Auweres kutsuti ellu naiskodukaitse osakond, mis asub tegutsema kontaktis Narwa naiskodukaitsega. Osakonna juhatajaks waliti pr. Peets.

Draamastuudio rändteater

sai Jõhwis kahe etenduse pealt üldisisetulekut 31 tuhat senti.

Iga ostja saab kahju kui jätab vaatamata
„Vikerkaar“ kauplust
— Jõhvis, Turu pl. 3. —

„Esmaspäewa“ rakettlennuk

Alutaguse mehe tagaotsas.

Ühes eelmises numbris (10). tõime sõnumi, milles oli öeldud, et „kohaliku taluniku Aleksander Kulliku karjane Elmar Neider wõttis salaja peremehe tagant (harwendust algtekstis muidugi pole) paar lõhkepadrunit, millega põllule mängima läks. Padrunit urgitsemisel kõlas äkki paukt“.

Seda sõnumit uuris ja uuris ka „Esmaspäew“ Tallinnas ja ei suutnud kuidagi aru saada, mis tähendab see üldtarwitataw kõnekään — salaja kellegi tagant midagi wõtta. Lõpuks jõuab „Esmaspäew“ omas wilmases numbris targale otsusele, et padrunid pidid ikka mehe tagaotsas olemas. Leht teeb üllatawa leiduse:

„Kena saks see Alutaguse talunik — kannab taga lõhkepadruneid. Nähtawasti oli tal tõsine kawatsus lahendada rakettlennuki probleem. Nüüd pani aga karjapoiss, kuriwaim, selle wärgi mokka“.

Meil ei ole midagi juure lisada ega midagi sinna parata, et „Esmaspäewa“ mõttelaad nõuab, et asja mõistmiseks peab ta uurima Alutaguse mehe tagumenti ja sealt — rakettlennuki üles leidma!

*

Sama „Esmaspäewa“ huwitab weel meie lõnum (ilmus mitte ülemise asjaga ühel ajal, nagu „E“. teatab, waid nr. hiljem) sellest, et Kiklas selisi juht on ise koolilõpetajaks, kes wõtab rahwawalgustustööst wäljaspool kooli innukalt osa“. (hilisemad harwendused).

See annab „Esmaspäewale“ põhjust südamlikuks röömustamiseks:

„Meie kool areneb. Kiklas on asjad ses suhtes juba nii head, et õpetajal pole waja enam koolis rahwawalgustustööd teha. Ainult wäljaspool kooli tuleb weel rahwast innukalt walgustada“

Ka siin ei mõtle meie seletama hakata seda asja, et Kiklas Tallinna ja iga teine koolilõpetaja peab juba endast mõistetawalt koolis lapsi õpetama: wilmati leiab kõiketõotaw „Esmaspäew“ sellest jälle oma rakettlennuki halsu ja aewastab mõne laheotsaga mõrasuse wälja.

Alutaguse laulupidu jaanipäewal.

Kohalikkude koorijuhtide nõupidamisel otsustati pidada üle-alutagulist laulupidu tulewa aasta jaanipäewal Jõhwis. On arwamisi awaldatud, et kõneall olewa laulupeo eeskawa seataks kokku wastawalt eeskawale ülewirumaalisel laulupeol, mis peetakse teatawasti 1931 a. suwel Narwas. See wõimaldaks Alutaguse koorel kergema waewaga osawõtmise ülemaakondlikust laulupeost, kuna muidu kahe laulupeo wastu ettewalmistusel wõib töö mitte nii heaks osutuda.

Weretöö uudseleiwa liikudel.

Elukardetawalt pussitatu Narwa haiglasse.

Läinud teispäewal toodi Narwa linnahaiglasse raske pussihaawaga käsiwarres Jisaku walla elanik Ludwig Sunder, 24 a. wana. Ülekuulamisel selgus, et L. Sunder oli wiibinud eelmisel õhtul Jisaku mootorweskis. Seal wiibinud ka tema hea tuttaw Leonhard Selliohw, kelle seltsis uudseleiwa walmimise puhul liigud tehti. Kuna L. Selliohw oli juba ennem tubliisti wiinastunud, siis sattus ta peagi mõratsemisehoogu. Sõber tahtis meest wankrile upitada, et koju sõita. See hakkas kogu jõust wastu. Wankri ees rüseledes haaras äkki L. Selliohw taskust pusnoa ja löi sellega kaaslasele käsiwarde. Haawatu toimetati kohaliku arsti juure, kus wigastus raskeks tunnistati. Seejärele saadeti ta Narwa.

Haawaja L. Selliohw jäeti kuni korraldusest wahistatu wabaks.

—

Wälgumihklid aktsiisimaksu alla.

Tulekiwidele kõrge toll.

Tikutrust on alustanud nut sõjakäiku „wälgumihkli“ wastu. Majandusministeeriumis on wäljatõõtamisel seaduseelnõu, mille järele „wälgumihklid“ lähewad aktsiisimaksu alla. Ka tulekiwidele on ette nähtud kõrge toll. Toll sellepärast, et aktsiisi tulekiwidele peale panna ei saa, kuna neid tembeldada wõimata.

Uus kohtu-uurija.

Äraläinud kohtu-uurija Kuusekännu asemele tuli uueks kohtuuurijaks Jõhwi Mihkel Hurt.

KES ARVAB et mujalt odavamalt ostab kui „VIKERKAAR“ RAAMATUKAUPLUSEST, see petab ennast, selles tõenduge.
Jõhvis, Turuplats 3.

Politseiprefekt Jõhwis.

Neljapäewal sõitis Wiru-Järwa abiprefekt Pawlan piirarongiga Jõhwi.

Kohal wiibides waatas ta üle kohaliku komissariaadi tööd ja sõitis õhtul ära.

Üleriiklik rahwalugemine Eestis.

16 okt. riigi statistika keskbüroo nõukogu koosolekul kiideti heaks toimetada üleriiklikku rahwalugemist 1930. a. detsembrikuu alul. Ühtlasi tunnistati põhimõtteliselt soowitawaks asutada statistika keskbüroo juure majanduslikkude küsimuste uurimiseks konjunktuuri büroo.

Alutaguse kaupmeeskond kaub.-töötuskoja walimistel.

Teatawasti on 28. okt. kaubandustööstuskoja walimised. Sel puhul on Jõhwi kaupmeeste selts wälja lasknud lendlehe, milles soowitakse walida maakaupmehi esitatawate nimekirjade poolt:

„Nendel walimistel esineb Wirumaa kaupmeeskond ja tööstuskond oma erinimekirjadega, kusjuures häälte kokuhoiu mõttes on ühendus loodud naaberlinnade ja Tartu maakonna organisatsioonidega ja esinetakse ühise märgusõna all „Lõuna Eesti“ ühes Rakwere ja Tartu nimekirjadega, kusjuures esimene koht nimekirjas on Jõhwil, teine Haljalal ja kolmas Kadrinal (nimekirja eesotsas Joh. Bruns) Samasugune kokkulepe on ka töösturitel 5 sektsioonis Rakwere ja Narwaga, kus kolmas koht mõlemis nimekirjades on antud maa esitajale (A. Danilewski, Jõhwist). — 2. sektsioon aga kahjuks kokkulepet naabritega ei suutnud luua.“

Jõhwi walimistoimkonna

(Alewiwalitsuse ruumidesse) alla käib piirkond Kohtla—Mäetaguse—Waskna-rwa ja idapool neid olewad wallad ja alewid, peale Narwa linna kui iseseiswa walimisringkonna.

Jõhwi kaupmeesteseltsi uus juhatus.

Minewal neljapäewal walitud juhatus Jõhwi kaupm. seltsis jaotas omawahel ametid järgmiselt: esimees J. Bruns, abi A. Willers, kirjatoimetaja A. Linno, abi J. Kask ja laekahoidja A. Danilewski.

—

Metsamajandus korraldamisele ka eramaadel.

Kõlbmata maad metsa alla!

Wirumaa metsadeühing algas tegewust.

22. okt. s. a. pidas Wirumaa metsadeühing oma esimest koosolekut Rakweres maawalitsuse ruumides. Koos oli põllumehi, metsaülemaid ja jaosk. agronoome, kes ühiselt leidsid wajalikuks mõte metsaasjanduse korralduse kaeramaadel. Ühingu ülesandeks oleks igakülgne metsa ja jahiasjanduse arendamine ning looduse warade kaitsmine.

Eriti katsub asutatud ühing talumaade kõlbmata maid metsastada, andes tasuta puuseemneid ja juhatust. Liigeteks wõiwad astuda kõik põllupidajad.

Asjaloodud ühingu juhatusse kuuluwad: Renn, Luiga, Soowik, Timusk, Lents ja Gorberson.

Kes tahab head kaupa odavasti osta,
otsib üles „Vikerkaare“ raamatukaupluse.
Jõhvi, Turu plats 3.

Ühingu ühiks on kodumaa metsanduse ja jahiasjanduse etendamine ja looduse ning looduswarade kaitsmine. Ühing kawatseb awada metsamajanduslikke ja jahiasjanduslikke nõuandepunkte.

Ühingu tegewusplirkonnaks on Wirumaa ja juhatuse asukohaks Rakwere. Ühingu liigeteks wõiwad olla isikud, kes wähemalt 18 a. wanad.

Nädalapahnaja märkmikust.

Rakettlennukiga mees päewakangelane.

Korralikult, nagu taewatsa ikka tahab, elas see Alutaguse mees. Juba esimestest elupäewadest jooksis ta asi, nagu hästimäärituid wanker. Papp oli talle wett pähe kallanud ja ristinud lihtsalt Aleksandriks (west oli wist külmawõitu), lisaks sai talle natuke kiskjalikku moodi, kuid sellepärast samasuguselt süütu perekonnanimi Kullik.

Ja, ütleme kohe ära, häda seisab selles, et keegi ei wõinud aimata, et selle jumalapärasuse juures üks hoopis isemoodi wärk warjul seisis. Kel igapäewases elus tuleb meele, et seal, kus west wäljast on watkne, on sügaw põhi!

Ja pealegi mõistis mees end kawalalt sisse seada. Igatahes meie oleme kindlad, et kui ta on politsemees, siis käib ta korralikult nohisedes ehal, saab mõnikord, kui tema täht juhtub parajasti tumestuma, kiiri peale. On ta aga tuhwlikalune, siis on jälle kindel, et riidleb ja lepib ta oma naisega, nagu asi nõuab, nii et koeral omast hännast häbi hakkab.

Jah, asi wurises kui määrituid wanker. Keegi polnud nii tark, et oleks aru saanud, et mees hoiab mõnikord oma ninaotsa natuke saladuslikumalt püsti... Ja keegi ei teadnud, et mehel on padruneid. Ja kui ongi, mis sellest, nüüdsel ajal igal poisinoigil neid. Ja karjapoiss oli muidugi sama totter, ei mõistnud asja taga midagi suurt nuusutadagi ja tegi oma lolli nupuga peremehe tagant padrunid sisse. Kuidas poissi käsi nende padrunitega käis, jätame ära, see wiiks kõrwale. Kuid see asi tõi ilmawalgele suure saladuse, mis oli Alutagusel, Püssis. Ja õigele otsale saadi tänu kogenud ja autoriteetsele asutusele pealinnas. Mees hoidis padruneid oma taga nimelt sellepärast, et lahendas — rakettlennuki probleemi! Waata kirewasti! Seda see mehe saladuslik nägu tähendas! seda tähendasid need kärtjud õhtutel, mis Moldowa küla inimeste kõrwu ärewalt liikuma panid!

Mees oleks oma töö muidugi, nagu Alutaguse mees kunagi, ainult oma teada jätnud. Aga nüüd, mis ja ikka enam wastu punnid! Ülesanded maa wastu kohustawad. Kuulsus on ülesöö kätte jõudnud ja see nõuab, et rekompentsiooniks tuleb oma wõimeid näidata ja lendama minna, esialgu kas wõi Matkalegi. See wiib esialgu Alutaguse Eestisse, siis Eesti Euroopasse...

Au rakettidele, mis on mehe taga, ent suurem au sellele suurele taibule, kes rakettlennukiga mehe haisu järgi ära tundis ja üles leidis!

— —

Kus hädakisa, seal weel igakord ei tapeta.

Eks ole see loomulikum asi, et see koht huwitab igameest enam, kus manti rohkem on. Ja kuigi meie kõnealune tegewuspõld on igapäewane — kartulinoppimise asi, on siin seesama seadus makswusel. Nimelt ei lähe inimesed sinna tallu, arusaadaw, kartuleid noppima, kus pahasti süüa saab.

Teiest küljest on häda jälle, et ka seal, kus kitsilt süüa antakse, kartulid üles wõtta tulewad. Aga teda sa lakepimaga ikka tõmbad!

Ühele Wasawere mehele oli lahendada ühel warahommikul toosama keerdküsimus. Kui kaua ta mõtiles, ei selgunud, aga laudast tiris ta oma orika legedale ja hakkas seda ala wahel pitsitama. Kus küla hommikutund heledat kisa täis!

Kus hädakisa, seal kedagi tapetakse. Ja kui tapetawaks on siga, siis pole asi traagiline, waid on järelduseks, et tuleb seapraadi.

Ja inimest tuli kartuleid noppima. Lõuna oli mage, aga eha ei jõudnud weel waimis. Noh, õhtul proowisid näod kui pikals nad üldse wenida mõistawad!

Wot siis manti, tuli pann, mis oli tühi.

Ölendus.

On kahte liiki inimesi. Ühed on õnnelikud, kui nad lehte sattuwad, teised õnnetud. Kuid ühine on neil mõlemil see, et nad kõik tahawad õlendada.

Naised wahetasid ühel külapeol kawaleri pärast sõnu, millest mõni tawalisest rohkem kaalus. See on inimlik ja tühipaljas asi sattus kogemata trükimusta alla. Ja nüüd on tarwis õlendada, et noorhärra ise eelistas teda, et teine ei suutnud ennast pidada. Issa ristite, kui juhtus hästi wedama, mis sellest siis õlendada. Parem omaette meelehead tunda ja hoida, et teised teada ei saaks.

Õlendajaid inimesi meie palju puudutada ei julge. Sest lima õlendamata lähekisid asjad tõesti wiitu. Aga ühe tühja asjagagi saab oletusi tuua iikagi. Meile kirjutatakse üheist wallast, et sealsel sekretäril ei wea sulekondjatega. Ühele teeb oinas tupitsat, teisega juhtunud aga niisugune nalt, et suri asja eest teist taga ära. Mees pani kana hauduma, tõstis laudkasti peale, selle peale weel munaka, et kana enne 3 näd. wälja ei pääseks ja häda ei saaks. Läks aga siis waatama, oli kana koolenud. Kui meie selle tühiasja ära trükkisime, oleme peaaegu kindlad, et tuleb näit. õlendus, et mitte 3, waid ainult 2 nädalat oli kana laudkasti all, wõi et kasti peal polnud kiwi, waid suur haamer.

Nädalapahnaja.

Jõhwi alewiwolikogu walimised 14. ja 15. detj.

Alewiwalitsuse arwamise järgi tulewad uue wolikogu walimised 14. ja 15. detj. Ei päewa lõpulikult kindlaks määrata, astub wolikogu lähemail päewil kokku.

50 a. kõstriametis.

Läinud laupäewal pühitses Walwara hallpea köster Johannes Muthmann oma 50-a. kõstriametit juubelit.

Kõned, koosolekud, peod.

Purus. Pühapäewal, 27. okt. peoõhtu ühisrahwamajas. Mängitakse Chr. Rutoffi „Wastu wett“. Algus kell 8 õht.

Jõhwis. Laupäewal, 26. skp. pritsimajas dr. H. Lasbergi loeng suguhaiguste üle. Sissepääs maksuta.

Jõhwis. Eesti kirikus uue elektriseade õnnistamine pühapäewal.

Kirjawastus.

W. Kuremäel. Sellesse ei jõudnud, läheb lähemasse.

Eluweski.

Pangamaja ühes suurlinnas: Elaw liikumine. Hoolas töö. Waljud eeskirjad. Wäike palk. Telefonid helisewad ja kirjutusmasinad plagisewad.

Abikaamatupidaja Heinz Blank tuli alati täpselt oma büroosse. Wäis minutit hiljem tuli Karla, tema naiskolleeg. Ta pani kähku mütsi, mantli ja sirmi warna ja wõttis abikaamatupidaja wastu istet.

„Tere hommikust, härra Blank", sõnastas ta.

„Tere hommikust, preilli Karla", ümises tema tasa.

„Ilus ilm täna, härra Blank, ja mele peame tööd tegema!"

„See on elu, preilli Karla!"

Ja nad wõtsid sulepead käite. Tema kandis sisetulnud weksleid ühte raamatusse ja temake teise raamatusse. Siis arwutasid mõlemad kokku, temake sõstnal, tema ümisedes:

„Seitse ja kuus on kolmteist; ja üheksa on kakskümmend kaks; ja seitse on kaksküimmend üheksa; ja kuus on kolmkümmend wiis; ja seitse on neljakümmend kaks — jääb järele neli... jääb järele neli..."

Ja nii läks päewast päewa, nädalast nädalasse, kuust kuusse ja aasta aasta järele...

Õhtul wõrdlesid nad lõpusummat...

Tema ütles: „Tänu Jumalale!"

Temake ütles: „Jälle päew möödas!"

Siis wõtsid nad kübara ja mantli ja kepi ning sirmi ja läksid. Wäljas naeris päike toredalt. Armastajapaare wilksatus tihedalt lähestikku mööda. Lapsed mängisid ja wanemad rõõmustusid...

Tänawanurgal ütles tema:

„Nii siis homseni, preilli Karla!"

„Homseni, härra Blank!" wastas temake kurwalt.

Ja järgmisel hommikul algasid nad peale.

Jälle kantl sisse, jälle arwutati kokku:

„...üheksa ja kuus on wiisteist; ja seitse on kaksküimmend kaks; ja neli on kaksküimmend kuus; ja kaheksa on kolmkümmend neli — jääb järele neli... jääb järele neli..."

Ja iga päew waatas temake ettehaltwalt oma kolleegile otsa, ja tema pilius wargsi temakese poole, nagu oleks tal midagi ütelda...

Aga nad waikisid mõlemad...

Ja aeg marsis oma seitsmepenikoormasaabastega ning elu weski plagises waljusti...

Temake jäi kõhnemaks, tema wähe paksemaks, temake kahwatumaks ja tema tumedamaks... temake kandis juba prille ja tema näpitsat... Ja elu weski plagises ja nemad tulid ja läksid, ning nurgal kordus igal õhtul:

„Nii siis homseni, preilli Karla!"

„Jah, homseni, härra Blank!"

Ja temake läks paremale ning tema wasemale..., ja järgmisel hommikul istusid nad jälle üksteise wastas ning arwutasid kokku:

„...on wiiskümmend wiis; ja kaheksa on kuuskümmend kolm; ja üksteist on seitsekümmend neli — jääb järele seitse... jääb järele seitse..."

Ja mõlemad tegid tööd ning ei kuulnud, kuidas awati uks. Nad ei näinnud, kuidas härra peadirektor mõnede elegantsete aktsionäärdega astus lauaja juure. Kohusetruult tõusid siis mõlemad püsti, waatasid kohkunult härradele... ja kuulsid nagu unes üksikuid sõnu:

...„juubel, kaksküimmend wiis aastat... truu teenistus... kõrge kohusetunne... ettewõtte huwid..."

„Teie wõite täna minna, kallid kaastöölised; puhake ja tulge homme jälle," ütles peadirektor.

Mõlemad seisid seal ja lahkusid kohusetruult töökohalt.

Wäljas naeris päikesepaiste. Kewade hingus käis üle elawate tänawate ja wõidukas elu kudus tuhat mulnasjattu inimhingedesse...

„Kaksküimmend wiis aastat!" ohkas mees.

„Kaksküimmend wiis aastat!" nuuksus temake. „Mina olin seekord kuueteistaastane..."

„Ja mina kaksküimmend kolm..."

„Teisiti see oleks wõinud minna", ütles temake ettehaltwalt.

Tema lasi häbenedes pea longu.

„Jah, see oleks pidanud teisiti minema, Karla! Aga see wäike palk."

„Oleks siiski parem olnud!"

„Nüüd on ta mõõdas...!" ohkas temake waljalt.

„Jah, ta on mõõdas, Karla...!"

Nad olid nurgale jõudnud... Temake waatas pisarsilmil mehele silmi...

Ja tema pühkis palawa pisara silmilt. Siis suudles ta tema kätt.

„Nii siis homseni, härra Blank!"

„Homseni, preilli Karla!"

Ja järgmisel päewal istusid nad jälle kirjutuslaua taga ja arwutasid kokku:

„...ja üheksa on kuuskümmend wiis; ja seitse on seitsekümmend kaks, ja üheksa on kaheksakümmend üks — jääb järele kaheksa... jääb järele kaheksa..."

Ja elu weski jahwatas waljusti.

Bodo M. Vogel'i (Pariis) järele.
— rg.

Ainult 40 senti
maksab
„Alutaguse Teataja"
1. nowembrist aasta lõpuni.
Tellige lähemast postiasutusest.

Alutaguse Wabatahtl. Tuletõrje Ühing
korraldab
27. okt. 1929. a. **Puru Ühisseltsimajas**
Peo-õhtu
EESKAWA:
1. **Muusika.**
2. **Näidend „WASTU WETT".** Ch. Rutoffi waatemäng.
Uued Pallase kunstikooli õpilaste walmistatud dekoratsioonid.
Lendaw post. Konfetti. Serpentiin.
3. **TANTS.**
Pääsetähed: I pl.—60 s., II pl.—50. Tantsule 50 s. Näidendi pileti ettenäitjaile 30 senti.
Algus kell 20 (8 õhtul). Lõpp kell 3 öösel.
TOIMKOND.

K. o.-ü. „LOODUSE"
Kirjanduslik koosolek
Kohtla-Järwe rahwamajas
3. nowembril 1929. a. kell 11 homm.
Jõhwi Tuletõrje Seltsi saalis
3. nowembril 1929. a. kell 8 õhtl.
Kawas kirjanduslik kõne ja katkendid K. o.-ü. „Looduse" 1929. a. wõistlusromaanidest autorite ettekandel.

JÕHWI ÜHISPANK
Jõhwis, Turuplats nr. 2, omas majas.
Awatud äripäewiti kella 9—2.
Wõtab raha hoiule ja annab laenusid.
Nõuab sisse weksleid- ja weokirju.
Saadab raha teistesse linnadesse ja maale.
Kõik pangaoperatsioonid.
Ühendused pankadega kõigis kodumaa linnades ja alewites.
Oma ja wastutuskapitaalid ligi 5.000.000 senti.
Alutaguse Kindlustusseltsi, samas tule, murdwarguse, koduloomade ja rahe kindlustused.

A. Palkmanni
kauplusest, Jõhwis, Rakwere tän. 13,
on saadawal:

pajad	naelad	kõlenõõri
potid	kirwed	männitõrwa
ämbrid	wiilid	kaseõkalit
kausid	saed	traani
kannud	langid	wankrimääret
kulbid	haamrid	seebikiwi
klaasid	puurid	willakraasid
lambid	peitlid	lambarauad
laternad	rasplid	hobuserauad
lassie	ingliswõtmed	sõdelgarihmad
taldrikud	uksehinged	tallanahka
piimasõelad	kummuti sildid	loomaketid
soolatoosid	tollipulged	heinawõrgud
suhkrutangid	hõõwlirauad	rullirõngad
jne.	walmis wärwid jne.	wankriassid jne.

Eksport kanamunade eest maksan kõrgemat hinda
K. NIKITIN. Jõhvi kaubamaja **nr. 2.**

Tähelepanu!
Alutaguse Õpetajate ühingu raamatukaupius
Ühispanga majas, Jõhwis,
soowitab
ametiasutustele — kontori- ja kantseleitarbeid, koolidele — joonistuse- ja käsitöömaterjale, leeriõpilastele — lauluraamatuid, päewapiltide ja postkaartide albumeid ja õnnesoowi kaarte.
Kohale jõudnud suurem saadetis
toalett-peegleid (kandillisi ja ovaalseid).
Kirjalikud tellimised täidetakse ruttu.
Jällemüüjatele % %.

Richard Nurm'e
juures Jõhwis Sompa tee nr. 3, telefon 24, tehakse igasuguses suuruses päewapilte ja suurendusi. Pildistan päewawalgel ja elektriga igal ajal omas selle jaoks ehitatud majas. Suurendused 150—200 senti, odawamalt kui mujal. Isikutunnistuse, püssiloa ja raudtee sõiduloa pildid kiires korras. Kaitsewäelastele kahe-kolmekesi alandatud hinnaga. Töö korralik hinnad wõistlemata. Foto Nurm, Jõhwis, Sompa tee 3, telefon 24.

Soowitame wõimalikult odawate hindadega igasugu paberi kaupa, pergamenti, pergamiini, konfetti, serpantiini, plitatsid, sulgi, kontori- ja koolitarbeid suuremal ja wähemal arwul.
Wärsked taskulambi patareid,
kestad ja lambid. Peenike teraskaup:
tasku- ja habemenoad, juukselõikamise masinad, käärid ja küünepuhastajad.
„VIKERKAAR" -- Jõhvis.
--- **TURU PLATS 3.** ---

R. Uustal'i mööbliäri
Jõhwis, kõnetr. 61.
Soowitan oma töökojas walmistatud mööbleid: kappisid, riide ja pesu jaoks peegliga ja ilma, puhwetid, toalettlaudu, trümoopeeglid, lahtitõmmatawaid söögi laudu, kirjutuse- ja muid laudu jne.
Peale selle rahuldan kõikide tellimised
matusetalituse alal,
nii kui puusärgid, ristid, leinapärjad, lindid ja nende trükkimine ja kõik matmistarbed suurimas walikus.
Hinnad õiglased, teenimine korralik.

Van. adv. abi
Nikolai Wildenau
alustab wastuwõtmist Jõhwis.

Teadaanne.
Teatame, et Pärnu linatööstuse aktsia-seltsile läbitöötamiseks toodud lõngad ja niidid, mis on tegemisele antud 30. märts. 1928. a. nr.nr. 719 ja 727 all ja 19. mail 1928. a. nr. 726 all ning teised, tunnistatakse wabriku omaks, kui omanikud neile hiljem **31. okt. s. a. järgi ei tule.**
P. Linatööstuse esitaja Jõhwis:
A. Kullamaa,
Narwa m. 4-a.

Teadaanne.
Teatan, et olen Jõhwis awanud
lambanahkade parkimise töökoja
Teen lihtsaid
walgeid lambanahku
kasukate jaoks asjatundlikult ja korralikult.
Töö sünnib omas majas.
Palun aadressi tähele panna:
JÕHWI ALEWIS, Kloostri tänawal, Suusiku sepikoja wastas, Jõhwi alljaama lähedal.
Meister Nikifor Larionow.

Kellel
„Alutaguse Teataja"
weel 1. nowembrist tellimata, tehku seda
wiibimata
lähemas postiasutuses.
Aasta lõpuni maksab leht ainult 40 senti.

Kes oma raadio-akkumolaatori eest ei hoolitse, pillab oma warandust!
Laetakse akkumolaatoreid ja tehakse kõiki parandus ja järelwalwe töid raadio aparaatide juures asjatundlikult ja mõõdukate hindadega.
Jõhwis, Narwa mnt. nr. 4 a, Kullamaa kaupluses.

Ostame kõrgema päevahindadega
Ristikheina,
timuti ja
linaseemneid.
JÕHWI TARWITAJATE ÜHING.

Teatan, et olen awanud Jõhwi alewis, Rakwere maantee 1
päewapildi-tööstuse.
(end. Printwei)
Töö korralik ja kiire. Hinnad soodsad.
Korralikult sisseseatud ateljee.
Erilised soodustused kaitsewäelastele ja kooliõpilastele.
Foto **Karl Leiburg.**

Woldemar Lepiku juures
Jõhwis, Narwa mnt. nr. 32
tehakse igasugu **mööbleid** hästi ja mõõdukate hindadega.
Samas alati saadawal
puusärke
ja teisi matmisetarbeid. Erilised tellimised täidetakse kiirelt.

Tähelepanuks põllumeestele!
Kõige kasulikumalt müüte
LINU ja SEEMNEID
Jõhwis, JOH. SEPA kauplusesse,
Turuplats nr. 2, telef. 83, (Jõhwi ühispanga ruumes).
Sealsamas ostetakse timuti ja ristikheina seemneid.

Wastutaw toimetja: M. Õõpik. O.-ü. „Narwa Kirjastusühisuse" trükk. Narwas. 1929. Wäljaandja: R. Lepik.